

22.201

(1)

Պրոխառնեք բոլոր յերկրների, միացե՛ք.

Ա. ԱՆԴՐԵՅԵՎ

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍԻ
ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ
ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ ՀԱՌԸ

.....

ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ „ՄՈՒՐՃ-ՄԱՆԳԱՂ“

ՌՈՍՏՈՎ Դ-Վ
1930

А. АНДРЕЕВ

О задачах социалистической перестройки сельского хозяйства Сев.-Кавказского края

Речь на с'езде

330.9(47)

6-58

Ա. ԱՆԴՐԵՅԵՎ

ՀՅՈՒՍ. ԿՈՎԿԱՍԻ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

(Համագումարում արձանագատ հառը)

— Ընկերներ, ճիշտ կլինի ասել, վոր մեր յերկրում համատարած կոլեկտիվացման հարցը անցքերի ամբողջ ընթացքով արդեն վերջնականապես լուծված է, Այդ հարցը լուծված է բանվոր դասակարգի և նրա կոմունիստական կուսակցության կողմից: Վերջնականապես լուծված է նա գյուղացիության չքավոր-միջակ հիմնական մասսայի կողմից ևս, և այժմ արդեն վոչ մի ուշ մի աշխարհում, վոչ մի սպառնալիք, վոչ մի ծաղր ու բամբասանք մեր հակառակորդների և կոլեկտիվացման ամենամոտիկ թշնամիները—կուլակները կողմից—չեն կարող այժմ կանգնեցնել կամ ժամանակավոր արգելքներ առաջացնել գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման այդ հաղթական շարժման առաջ: Կոլեկտիվացման հակառակորդների վոչ մի ճիգը, կուլակության վոչ մի սպառնալիքը այժմ չեն կարող արդեն հետաձգել կուլակային տնտեսության վոչնչացումը: Այժմ շարժումը գնաց այնքան ուղղակի, այնպիսի ուշժով ծավալվեց ամբողջ յերկրում, և մանավանդ Հյուսիս-կովկասում, Մերձ-Վոլգյան շրջաններում և այլն, վոր այժմ այդ շարժումը իր ճամբին պիտի ջարդի բոլոր և ամեն տեսակի արգելքները:

Դեռ մի ամիս առաջ, Յերկրային Կուսկումը և Յերկրային Գործկումը դիմեցին Հյուսիսային Կովկասի աշխատավորության կոչով համատարած կոլեկտիվացման մասին: Մենք մեր դիմումի մեջ կոլեկտիվացման ժամկետը վորոշում էինք մոտավորապես մեկ ու կես տարի: Միավել ենք այն տեսակետից, վոր, ըստ յերևույթին, մենք հիմնա-

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԵՄԻՄԻՆԻ
ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԱՅԿԱՆ
ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԵՄԻՄԻՆԻ
ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԱՅԿԱՆ
ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԵՄԻՄԻՆԻ
ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԱՅԿԱՆ

(степные районы) նույնիսկ գարնանը, գուցե բացառութեամբ գյուղատնտեսութեան առանձին փոքրիկ կղզիներէ, այնպիսիներէ, վորտեղ ավելի դժվար կլինի անցկացնել համատարած կոլեկտիվացումը, որինակ, մի քանի ազգային շրջանները:

Ինչի՞ մասին ե վկայում սա:

Սա վկայում ե միայն մի բանի մասին, վոր գյուղատնտեսութեան մեջ սոցիալիստական հեղափոխութեան զարգացումը այնքան արագ ե, վոր նա գերանցում ե, տապալելով մեր ամենահամարձակ պլանային յենթադրութիւնները կոլեկտիվացման առթիւ:

Սակայն ավելի լավ, յեթե մենք յիշատակենք այդ տեսակետից, ավելի լավ, յեթե գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական հեղափոխութիւնը այդքան արագ ե առաջ քայլում ե անցում ե մեր ամենահամարձակ դրութիւններից ե ամենահամարձակ պլանային յենթադրութիւններին:

ՎՈՐՆ Ե ԱՅԺՄ ԳԼԽԱՎՈՐԸ ԿՈԼԵԿՏԻՎԱՑՄԱՆ ՄԵՋ

Այժմ, յերբ մենք մեր քաղաքական լոգունքը, վորը տվեց կոմունիստական կուսակցութիւնը կոլեկտիվացման մասին, նրանից հետո, յերբ մենք նրան (լոգունքը—թարգմ.) մասսաների միջոցով ստուգեցինք, այդ լոգունքի շուրջը համախմբեցինք քաղաքի յիվ գյուղի աշխատավոր մասսաները,— այժմ կոլեկտիվացման գլխավոր հարցերն են դառնում կոլխոզ շինարարության պրակտիկայի հարցերը:

Դրա ցայտուն ապացույց ե թեկուզ հենց այս համագումարը, վորին հավաքված են բանվորների ու գյուղացիների հազար հինգ հարյուր ներկայացուցիչներ: Յիս նախ քան հանդես գալս, պահանջեցի, վոր ինձ բերեն համագումարի պատգամավորների բոլոր հարցերը, իսկ նրանց թիվը 300—400-ի յեր հասնում, վորոնք տրվել են Ը. Պիվովարովի ե Տյուրնիկովի զեկուցումների առթիւ, պահանջեցի պատգամավորների ճառերի մի շարք սղագիր արձանագրութիւնները ե յես վոչ մի գրութիւն, վոչ մի յելույթ չգտա, վորտեղ հարց տրվեր թե՛—«հարկավոր ե արդյոք համատարած կոլեկտիվացումը, ճիշտ ե արդյոք, վոր մենք այժմ համատարած կոլեկտիվացման հարցն են դնում ե այլն»: Վոչ մի այդպիսի հարց նախագահութեան տրված գրութիւններին մեջ յես չգտա: Բոլոր հարցերն ու յելույթները բացառապէս վերաբերվում են այն հարցերին—«տալս ինչպե՞ս կառուցել կոլխոզը, իսկ ինչ ե հարկա-

վոր նրան լավ կազմակերպելու համար», հապա ինչպե՞ս անել, վոր այդ գործը ավելի արագ կերպով կազմակերպել ե ստանալ ավելի շատ լավ կազմակերպիչներ, ինչպէս անել, վոր ավելի շատ ունենալ այս կամ այն կանոնադրութիւնը ե այլն:

Սկզբունքային հարցերն այն մասին թե հարկավոր ե արդյոք մեզ համատարած կոլեկտիվացումը ե կարելի՞ յե արդյոք նրան իրագործել,— այդ հարցերը այժմ կյանքը լուծել ե հանել ե որակարգից:

Այժմ արդեն կոլխոզինարարութեան գլխավոր հարցերն են. ինչպէս կատարել անհատական տնտեսութիւնից հասարակական տնտեսութեան անցնելու պրոցեսը ամենակարճ ժամանակամիջոցում, ըստ վորում կատարել այդ առանց գյուղատնտեսութեան համար առանձին կոռուստներ:

Այժմ գլխավոր հարցերը «վերաբերում են նրան, թե ինչպէս այդ պրոցեսը ամենակազմակերպված ձևով կատարել, վոր կոլեկտիվացումն այնպէս անցկացնել, վոր արդեն հենց այս տարի հսկայական պլյուսներ ստանանք գյուղատնտեսութեան բարձրացման տեսակետից, այսինքն վոչ միայն ստեղծել կոլխոզը, վոչ միայն համատարած կոլեկտիվացումն անցկացնել, այլ անցկացնել այդ անմիջապէս ընդլայնված արտադրական բազայի վրա այնպէս, վոր հենց այս տարի պլյուսներ ունենալ, հաշիւութիւններ ե նվաճումներ ունենալ ցանքսի տարածութեան լայնացման, անանարբուծութեան բարձրացման, տնտեսութեան ուրիշ ճյուղերի զարգացման տեսակետից ե այլն:

Գլխավոր հարցերն այժմ կայանում են նրանում, թե ինչպէս կազմակերպել կոլխոզինարարութեան համար միջոցներ, ինչպե՞ս կազմակերպել աշխատանքը կոլխոզում, ինչպէս կազմակերպել ճիշտ հաշվառը, ճիշտ հաշիվները ե ճիշտ հաշվապահութիւնը, ինչպե՞ս ապահովել մեր կոլխոզային տնտեսութիւնները գրագետ ղեկավարներով ե ինչպե՞ս կազմակերպել, ինչպէս ծավալել կոլխոզներում տնտեսութեան ավելի ճիշտ սիստեմ, քան այդ կատարվում եր անհատական տնտեսութեան սահմաններում:

Ահա թե ինչի վրա այժմ շուտափուլի կերպով պիտի կենտրոնացնենք մեր ուշադրութիւնը, մեր ամբողջ ուժերը ե կուսակցութիւնը, ե՛ խորհրդները, ե՛ կոոպերացիան, ե մեր ստորին կազմակերպութիւնները այդ հարցերի շուրջը գյուղում սոցիալիստական մրցում պիտի ծավալեն, վորովհետեւ այդ հարցերը պիտի վորոշեն թե՛ վորքան արագ

և ճիշտ կանցնենք մենք համատարած կոլեկտիվացման և վորքան արագ կապացուցենք ամեն մի չքավորին և մանավանդ միջակին համայնական տնտեսութեան բոլոր առավելութունները:

Այսպիսի մի շարք հարցերից յես ուզում եմ կանգ առնել միայն յերեքի վրա: Առաջին հարցը. ի՞նչպես պահպանել կոլխոզի համար այն նյութական աղբյուրները և կարողութիւնը, վորն ունի անհատական տնտեսութիւնը կոլխոզ մտնելուց առաջ: Յերկրորդ հարցն է—այն մի քանի հակասութիւններն մասին, վորոնք կոլխոզչինարարութեան այս ետապում անխուսափելի յեն և վորոնք մենք պատրաստ ենք հաշվի առնել, և յերկրորդ հարցն է—թե ինչո՞ւ այս համագումարը, վոր նշատած է այժմ այս դահլիճում, գումարված է վորպես կոլեկտիվացման նվիրված բանվորա-գյուղացիական համագումար, և այդ առթիւ յես ուզում եմ մի քանի խոսք ասել բանվոր դասակարգի գյուղատնտեսութեան կոլեկտիվացման հետ կապված հատուկ խնդիրների մասին:

ԱՆՇԵՏԱԶԳԵԼԻ ՅԵՎ ՎՃՌԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐ ԱՆԱՍՈՒՆԻ ԵՅԵՎ ԻՆՎԵՆՏԱՐԻ ՎՈՉՆՁԱՑՄԱՆ ԴԵՄ

Ինչու համար մենք ամենայն համառութեամբ պետք է շնենք անհատական տնտեսութեան միջոցների, լծկան անասունի, ինվենտարի, սերմնացույցի, կերի և այլն պահպանման հարցը կազմակերպվող կոլխոզների համար: Այն պատճառով, վոր մեր Հյուսիսային Կովկասում և այլ ուսումնասիրում յեղած մի քանի փաստերը ցույց են տալիս, վոր անասունների, և մասամբ սերմնացույցի, կոլխոզ մանկուց առաջ ծախսելու յերևույթը ուղղակի սպառնալի չտփեր է ընդունում:

Մենք կարող ենք այնպիսի դրութեան առաջ կանգնել, յետեւ ժամանակին կտրուկ միջոցների չդիմենք—յերբ գյուղատնտեսութիւնը և մեր կոլխոզները կղրկվեն տնտեսութեան զարգացման համար իրենց սեփական միջոցների վորոշ մասից: Այդ միջոցները վորոշ չափով ծախսված կլինեն: Մինչդեռ բոլորի համար պարզ պետք է լինի, վոր կոլխոզների համար նյութական բաղադրի հիմնական աղբյուրը պետք է լինի գյուղատնտեսութեան իր սեփական ներքին նյութական ունակութիւնները, կոլխոզի մեջ միացող գյուղացիական տնտեսութեան ներքին միջոցները: Նրանք պետք է լինեն կոլխոզների զարգացման հիմքը:

Ի՞նչ է նշանակում ծախսել—վոչնչացնել անասունը: Խոշոր ա-

նասունը վոչնչացնելը—դա նշանակում է հետապնդում 4—7 տարի վերականգնել նրան: Տնտեսութեան անասնապահական ճյուղի բարձրացումը ավելի դժվար է, քան դաշտաբուծական տնտեսութեան բարձրացումը: Ահա թե ինչու մենք առանձին համառութեամբ հարց ենք դնում անասունների ծախսելու վճռականորեն դադարեցնելու մասին:

Մենք այդ հարցը դնում ենք այն պատճառով, վոր մեր առաջ կանգնած է ձիերի, լծկան ուլթի կրճատման վտանգը: Իսկ ինչ է նշանակում կենդանի լծկան ուլթի կրճատման վտանգը: Իսկ ի՞նչ է նշանակում կենդանի լծկան ուլթի, և մանավանդ ձիու, կրճատումը: Դա նշանակում է ցանքսի տարածութեան ուղղակի կրճատումը: Մեր կուսակցական, խորհրդային աշխատողների մեջ կան այնպիսի «դոչադներ», վորոնք հենց այժմ գյուղատնտեսութեան ինդուստրացման, անմիջապես ձիուց, յեղից տրակտորի վրա նստելու ուղղակի և համարձակ կուրս են վերցնում (ընթացք են բռնում):

Բայց նախ քան նրա (տրակտորի թարգմ.) վրա նստելը, դրանք պետք է բավարար քանակութեամբ ունենալ: Իսկ այս տարի տրակտորը Հյուսիսային Կովկասի գյուղատնտեսութեան մեքենայական լրծկանով սպասարկելու մեջ ¹/₆ մասն է բռնելու: 2—3 տարի ևս կանցնի մինչև վոր մենք կկարողանանք մեր գյուղատնտեսութիւնը ապահովել մեքենայական լծկան ուլթով, սակայն նրանից հետո ևս ձին պետք կըլինի: Մենք գիտենք, որինակ այնպիսի մի յերկիր, ինչպես Ամերիկան է, վորն իր գյուղատնտեսութեան մեջ ունի մոտ 1 միլիոն հատ տրակտոր, սակայն միևնույն ժամանակ ամերիկյան տնտեսութիւնն ունի հսկայական քանակութեամբ ձիեր: Այդ պատճառով անհրաժեշտ է ավելի խնամք տանել ձիու պահպանման և զարգացման համար:

Ի՞նչպես անել, ինչպես պայքարել վոչնչացման, ծախսելու տարրերի հետ, ինչպես վերացնել այդ յերևույթները, վորովհետև վաղը, հենց գյուղացիական տնտեսութիւնները կոլեկտիվ տնտեսութիւնների մեջ միանալուց հետո, ինքը գյուղացին պիտի դառնա ծախսելու արդյունքները: Մենք տարիքի հետ պայքարել ենք միշտ վճռականորեն և վճռական հասարակական պայքարով մենք պիտի կանգնեցնենք և այս տարերքը, ինչ էլ վոր լինի: Հասարակայնութեան այդ պայքարը գյուղերում արդեն սկսված է և այդ ուղղութեամբ անհրաժեշտ է աշակցել այնպիսի հասարակական միջոցառումներին, ինչպիսին են կարճ ժամանակամիջոցում և անմիջապես բոլոր տնտեսութիւնների ունեցած

ինքնատարի, անասունի, սերմնացույի և այլն հաշվառքը, վորպեսզի գրանից հետո առանց խորհրդի գիտության գրանք չծախսվուին, չվնջա-
ցվեն: Այդ միջոցառումը, վոր առաջադրել են իրենք, չքավոր միջակ
մասսաները, պետք է անմիջապես աջակցել, վորպեսզի գյուղխորհուրդը
այդ գործում վորոշ, վճռական դեր խաղա. իհարկե խոսքը դանազան
մանրունքների մասին չի (հավ, թուշուն և այլն):

Իհարկե, խոսքը այն մասին չի, վոր արգելվի առանձին տնտե-
սության իր միջոցների հետ վարվել այնպես, ինչպես ինքը նպատա-
կահարմար է գտնում. խոսքը իսկական գիշատիչ վոջնչացման մասին է:

Յերկրորդ միջոցառումը, դա այն է, վոր կոլեկտիվացման ժամա-
նակ վորքան կարելի չի արագ համայնացնել անասունները և խոշոր
ինքնատարը: Վորովհետև այժմ ամեն մեկին պարզ է, վոր համատարած
կոլեկտիվացման ռաշոններում բարձրացնել անասնապահությունը ան-
հատական տնտեսության շրջանակներում անհնարին է: Նրան կարելի
չի բարձրացնել միայն կոլխոզներում, միայն համայնացման հիման
վրա: Այդ պատճառով անհրաժեշտ է անասունների վորքան կարելի չի
շատ համայնացումը, այդ անասունների համար կերի շուտափույթ հա-
մայնացումը:

Բայց ինչպե՞ս համայնացնել, ինչպե՞ս շահագորգուել միջակ գյու-
ղացուն, վոր նա վորքան կարելի չի շուտ համայնացներ իր անասունը:
Ինձ թվում է, վոր այդ տեսակետից շատ ճիշտ են կուսակցության
Յերկրային կոմիտեյի և Յերկրգործկոմի վորոշումները ուղղված միջակ
տնտեսություններին շահագորգուելու իրենց անասունների ամենարագ
համայնացման մեջ այնպիսի միջոցով, վոր բացի փայավճարից կոլխո-
զում լայն կերպով գործադրվի նաև բնամթերքով մուծումներ կատա-
րելու սխտանը, վորը կոլխոզը պարտավոր պիտի լինի ըստ իր դրու-
թյան ամրապնդման վճարել այդ մուծման արժեքը և վորոշ տոկոս-
ները:

Յեւ չորրորդ միջոցառումն է—հասարակական ներգործումը ա-
ռանձին տնտեսությունների վրա: Մենք պարտավոր ենք գյուղում
այնպիսի դրություն ստեղծել, վոր իրենց անասունը, սերմնացուն ծա-
խող տնտեսությունը, առանձին անհատական տնտեսությունները հա-
սարակական բոլորի յենթարկվեն, կոոպերատիվային բոլորի, վոր-
պեսզի գյուղում այնպիսի հասարակական պայմաններ ստեղծվեն, վոր
կոլխոզ մտնելուց առաջ իր անասունը վոջնչացնող ամեն մի գյուղացին

համարվի գիշատիչ, կոլխոզային ճակատի դասալիք: Ուրիշ կերպ չի
կարող լինել: Այդպիսի տնտեսությունները պետք է ուղղակի հավա-
սարեցնել կուսակային տնտեսություններին նրանց կոլխոզ ընդունելու
տեսակետից: Յեթե դու ըստ անասունը, սերմնացուն և այլն ծախում ես,
պապ դու չես կարող կոլխոզ ընդունվել: Կոլխոզին հարկավոր չի այն-
պիսի տնտեսություն, վորը ծախսելով իր անասունը, մեքենաները և
այլն կոլխոզ է մտնում միայն մի մտրակով: Այդպիսի տնտեսությունը
կուսակների հետ միասին թող մնա կոլխոզից դուրս, իսկ կոլխոզնե-
րում նրանք հարկավոր չեն (ծափահարություններ):

Հայտնի չի, վոր պետութայնը կոլեկտիվացման համար հատկաց-
ված միջոցները կրկնապատկել է. կոլխոզների վարկավորման գումարը
կազմում է արդեն կես միլիարդ ուրելի: Սակայն մեղ համար պարզ
պետք է լինի, վոր այդ միջոցները կոլխոզների համար բոլորովին բու-
սական չեն, վոր կոլխոզների հիմնական միջոցները պետք է լինեն
կոլխոզ մտնող անհատական տնտեսություններից հավաքված իրենց
սեփական միջոցները: Այն կոլխոզը, վորը վոջինչ չի հավաքել, նա վոջ-
ինչ չի ստանա. բարի յեղիր առաջ մորիլիդացիայի յենթարկել ըստ
միջոցների: Միայն այսպես կարող է դրված լինել մեր պետության կող-
մից ոժանդակության հարցը կոլխոզների վերաբերմամբ—տնտեսա-
րական հաշիվ 100 տոկոսով: Այլ կերպ չի կարելի. և ըստ յերեւելթին,
պարզ է, վոր ամեն մի գյուղացի դա շատ լավ կհասկանա, հավանու-
թյուն: Կտա և լիովին կմիանա նման հարցադրման:

Ահա ինչպիսի միջոցառումներին, վորոնք անց են կացվում գյու-
ղերում, մենք պետք է անպտոճառ և անմիջապես աջակցենք, վորպեսզի
ինքնատարի վոջնչացման խայտառակ յերեւելթին վերջ դնենք: Յես հա-
մարում եմ, վոր այս համագումարի վորոշումը այդ տեսակետից հսկա-
յական նշանակութուն կունենա:

ԿՈՒԼԱԿԻ ՄԱՍԻՆ

Յերկրորդ հարցն այն մասին է, վոր կոլխոզի նարարության վո-
րոշ շրջանում մենք պիտի ունենանք մի քանի հակասություններ:
Ի՞նչ հակասություններ են դրանք: Որինակի համար կմատնանք մի-
այն յերեքի վրա: Մենք ասում ենք, վոր Հ. Կովկ. մենք կիրառում ենք
համաճարած կոլեկտիվացումը, բայց այնուամենայնիվ այդ համաճարած
կոլեկտիվացման մեջ մենք վորոշ ուղղումներ մտցնում ենք: Նա լիովին

համատարած չի դուրս գալիս, վերովհետև կուլակներին մենք կոլխոզ չենք ընդունում, իսկ նրանք յերկրամասի տնտեսությունների 5—6 տոկոսն են կազմում:

Նշանակում է լիովին համատարած չե կոլեկտիվացումը: Համատարած կոլեկտիվացումն է միայն այն գյուղացիական տնտեսությունների, վորոնք չքավոր-միջակ տնտեսությունների շարքին են պատկանում: Ինչո՞ւ համար մենք կուլակին չենք ընդունում: Վերովհետև մենք ուզում ենք ավելի շուտ և ավելի կազմակերպված անցնել կոլեկտիվացման, իսկ կուլակը իր ամբողջ բնությամբ կոլեկտիվացման թշնամի չե, նա չի կարող կոլեկտիվացման կողմնակից լինել, իսկ յեթե մենք նրան ընդունենք կոլխոզ, նա այնտեղ կարող է միայն կազմավորվել և ֆասսատու լինել, թեպետ կուլակը գիտե լավ կոլեկտիվիստ ձևանալ: Յեթե այժմ Հյուսիսային Կովկասի կուլակների մեջ հարցաքննություն անցկացվի, թե ով կողմնակից է կոլխոզ մտնելուն, թեևս մեծամասնությունը կոլխոզ մտնելու կողմնակից կլինի: Անպայման այդպես կլինի, սակայն չի նշանակում, վոր կուլակը կոլեկտիվացման կողմնակից է: Ուրիշ ճար չկա, նա կոլխոզ է մտնում նրա համար, վոր ներսից ֆասսի կոլխոզին: Յիկ այդ պատճառով չպետք է խաբվել, յերբ կուլակն ասում է, վոր նա կոլխոզներին կողմնակից է:

Պետք է միշտ պարզ իմանալ, վոր կուլակը իր եյությամբ չի կարող կոլեկտիվացման կողմնակից լինել: Կուլակը հին հասարակարգի կողմնակիցն է—չքավորի և բատրակի շահագործման և ստրկացման (кабала) հասարակարգի, ուրիշը լինել նա իր եյությամբ չի կարող: Իսկ յեթե այդ այդպես է, ինչո՞ւ մենք կոլխոզին արարություն գործը բարդացնենք: Ահա թե ինչու մենք ասում ենք, վոր կոլեկտիվացումը համատարած է, սակայն համատարած չե կուլակային տնտեսությունների վերաբերմամբ: Մեզ անհրաժեշտ է, վորքան կարելի չե կազմակերպված, վորքան կարելի չե շուտով անցնել անհատական տնտեսությունից համայնականին: Իսկ մենք այդ կանենք այնքան ավելի շուտ, այնքան ավելի անցնցում կերպով, յերբ կուլակին կոլխոզ չթողնենք և յերբ արդեն կոլխոզ ստղոսկած կուլակին այնտեղից հեռացնենք:

Կուլակին մենք կոլխոզի սահմաններից դուրս հանցինք, սակայն դա չի նշանակում, վոր կուլակին լրիվ ազատություն է տրվում—կուլակն է կցանեմ, կուլակն է վոչ, վոչ, նա անպատճառ պիտի հսկողության յենթարկվի: Կուլակը պարտական է իրագործել վորոշ ազդեցիկություններ և իրագործել տրված ցանքսի ծրագիրը:

Կուլակը պարտավորված պիտք է լինի իր մթերքները անպատճառ կոոպերացիային հանձնելու: Ուրիշ կերպ չի կարող լինել: Կոլխոզի կողմից իրան խստիվ դիսցիպլինայի յենթարկել: Կուլակային տնտեսությունը մենք պետք է կոլխոզային ողակի մեջ առնենք այնպես, վոր կուլակներին, վորպես դասակարգ, վերջնականապես դինսթափ անենք, վերջնականապես քաշենք, հանենք կուլակային տնտեսության բոլոր արմատները, ամրապնդենք մեր կոլխոզները և հետո միայն հարց դնենք ու տեսնենք թե ինչ պայմաններով այդ նախկին կուլակային տնտեսություններին մենք ընդունում ենք կոլխոզների մեջ: Ահա միակ ճիշտ ուղին, վոր մեր կուլակցությունը բոլորովին պարզ կերպով վորոշել է: Պարզ է, վոր կուլակը պիտի փորձի ֆասսել կոլխոզին նրա սահմաններից ևս դուրս գալով:

Սակայն այստեղ ևս մենք նրան ամենասկզբից ի վեր պիտի ասենք.—Մենք համայնական տնտեսությունը դրսից պայթեցնել չենք տա: Իսկ այն կուլակների վերաբերմամբ, վորոնք պիտի շարունակեն իրենց աշխատանքը կոլեկտիվացման դեմ, պիտի շարունակեն զանազան ձևերով ֆասսել, այդպիսի կուլակների վերաբերմամբ ամենախիստ միջոցներ պետք է ձեռք առնվեն, նույնիսկ քշելով այդպիսի կուլակային տարրերին Յերկրամասի սահմաններից շատ հեռու:

ՄԻ ՔԱՆԻ ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Յերկրորդ հակասությունը կայանում է նրանում, վոր մենք ասում ենք—համատարած կոլեկտիվացում, սակայն ըստ յերևութին, վորոշ ժամանակ, կոլխոզի շրջաններում, մենք կուլեննանք անհատական տնտեսության մնացորդներ, ինչպես որինակ, տունը, բանջարանոցը, մանր անասունը, թռչունները և տնտեսության ուրիշ զանազան տեսակի ճյուղերը: Վորոշ շրջանում այդ յերկու ձևի—համայնացրած և անհատական տնտեսությունների, միաժամանակ գոյությունը, ըստ յերևութին, անխուսափելի չե, վորովհետև այս շրջանում դեռ ամեն տեղ չի կարելի միանգամից անհատական տնտեսությունից կոլխոզի ավելի կատարելագործված ձևին—կոմունային անցնելու:

Այժմ նոր կազմակերպված կոլխոզների վերաբերմամբ մեր առաջ մի խնդիր է դրված—համայնացնել կոլխոզներում հողի մշակումը, արագորոշության միջոցները, արտադրության գործիքները և անասունները: Ահա սա յե առաջին աստիճանը:

Ճիշտ կլինի արդո՞ք այժմ շտապել տունը, հավը և այլն համայնացնելու: Վոչ, ճիշտ չի լինի, վորովհետև ներկա շրջանում կոլխոզները չեն կարողանա այդ բոլորը տանել, դեկավարել: Նախ մենք կանցկացնենք գյուղատնտեսության գլխավոր ճյուղերի համայնացումը, իսկ հետո, ամրապնդվելով այդ աստիճանի վրա, ավելի առաջ կդիմենք:

Յերբորդ հակասությունն է—դա այն հարցն է, վորը շոշափվում է գրավոր հարցերում: Մենք անցել ենք գյուղատնտեսության, այսինքն գյուղի սոցիալիստական վերաշինության, և միևնույն ժամանակ վորոշ շրջանում մեզ մոտ խորհրդների, սովխոզների, դպրոցի կողքին գոյություն պիտի ունենան նույնպես և յեկեղեցիները, մզկիթները: Սա հակասություն է կարծես թե: Ինչպես կարելի յե—սոցիալիզմի կառուցումն և հենց այստեղ կողքին յեկեղեցին: Սակայն ընկերներ, յես կարծում եմ, վոր և լայն տեսակետից բոլորովին ճիշտ ենք անում, յեթե քաջում ենք յերբին տեղական խորհրդային և կուսակցական կազմակերպությունները, վորպեսզի նրանք չշտապեցնեն յեկեղեցիների փակման գործը և չկապեն կոլխոզի կազմակերպման հարցը անմիջապես յեկեղեցու փակման հետ: Իսկ այդպիսի փաստեր մենք այժմ ունենք: Մենք պարտավոր ենք հաստատորեն ասել, վոր այդպիսի փորձերից պետք է զգուշ լինել: Մի բարդացնեք գլխավորը, իսկ այդ գլխավորը կայանում է կոլխոզների կազմակերպելու մեջ: Իսկ յեթե կոլխոզի ներսում ևս կան վորոշ խմբեր, վորոնք շարունակում են աստծուն հավատալ, շարունակում են աղոթել, գնալ յեկեղեցի և այլն, ինչու՞ համար պետք է փակել յեկեղեցիները: Ի՞նչ է նշանակում փակել յեկեղեցիները, յերբ դեռ կան հավատացյալներ:

Այդ նշանակում է հավատացյալներին քչել դեպի աղանդները: Մենք ունենք այնպիսի դեպքեր, յերբ յեկեղեցու փակման հետ միասին առաջ են գալիս աղանդավորների կազմակերպություններ, վորոնք ավելի ֆիասակար են, վորովհետև նրանց հետ պայքարն ավելի դժվար է: Ահա թե ինչու այդ տեսակետից մենք ավելի զգուշ պետք է լինենք: Մենք գիտենք, վոր հաճախ մեր թշնամին—կուլակը հանդես է գալիս վորպես յեկեղեցու փակման կողմնակից, վորը մեկ կողմից աջակցում է յեկեղեցիներին փակման, իսկ հետագայում ոգտագործում է այդ կոլխոզների դեմ պայքարելու համար:

Դրա մասին պետք է մոռանալ: Պետք է ուժեղացնել թշնամուն: Հակակրոնական աշխատանքը տար, տար համառորեն, բացատրիր կրոնական դուռմանի ամբողջ վնասակարությունը, բայց մի մոռանար

այն գլխավորը, վորն անհրաժեշտ է գյուղում կրոնի վերջնական վերացման համար: Այդ գլխավորը կայանում է նրանում, վոր ստեղծենք ամուր և լավ համայնական տնտեսություններ, կոլխոզներ, վոր արմատորեն վերափոխենք կոլխոզում կյանքն ու ամբողջ կենցաղը, գյուղացիների ամբողջ կենսական պայմանները, և այն ժամանակ նրանք վերջնականապես կդադարեն հավատացյալ լինելուց, վորովհետև նրանք իրենց դուրսից տեսնելով կլինեն: Ահա այդ էլ դուրս կանի նրանց միջից կրոնական դուռմանը: Մենք գիտենք, վոր կրոնը վոչնչացնելու համար անհրաժեշտ է մի ամբողջ կուլտուրական հեղափոխություն կատարել, անհրաժեշտ է ապահովել բնակչության համայն գրագիտությունը: Հենց վոր մենք այդ ապահովենք, հենց վոր դաշտերը կգան խոշոր մեքենան, տրակտորները, ամբողջ դուռմանը, բոլոր նախապաշարումները, նույն թվում և կրոնը, կհերկվեն խորը հողի մեջ անպետք արոտների նման:

ԴԵՊԻ ԲԱՆՎՈՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ՅԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԱՍՍԱՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՎԵԼԻ ԲԱՐՁՐ ԶԵՎԸ

Յեվ վերջապես յերբորդ հարցը: Ինչու կոլեկտիվացման նվիրված այս համագումարը հրավիրված է վորպես բանվորա-գյուղացիական համագումար, վորպես յերկու դասակարգի—բանվորների և գյուղացիների միացյալ համագումար: Դրա հիմքում դրված է բատրակի, չքավորի, միջակի և բանվորի ուշժիրը միացնել, վորպեսզի գյուղատնտեսական յերկրամասի կոլեկտիվացումը միացյալ միահամուռ ջանքերով վարքան կարելի յե արագ և կազմակերպված կերպով անցկացնել: Ահա թե ինչ է դրված յեղի միացյալ համագումար հրավիրելու հիմքում: Գյուղացիների այս միությունը բանվոր դասակարգի ուշժիրի հետ անհրաժեշտ է այն պատճառով, վոր գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումը, նրա արմատական վերակազմությունը չի կարող իրագործվել միայն գյուղի ուժերով, վորովհետև գյուղացին խոշոր տնտեսություն կազմակերպելու համար անհրաժեշտ փորձառությունը չունի, վորովհետև նա մինչև այժմ գտնվել է ներքին անհատական տնտեսության շրջանակներում, մինչդեռ բանվորները արդեն խոշոր սոցիալիստական արտադրության փորձառություն ունեն և կարևոր է, վոր բանվորները իրենց աղ փորձառությունը գյուղ տեղափոխեն գյուղատնտեսության

կազմակերպման համար Բանվորներն արդեն ընտրում են իրենց շարքերից կազմակերպիչներին կադրեր գյուղի համար:

Ուղղակի պետք է ասել, վոր գյուղացիներս սոցիալիստական վերակառուցումը հնարավոր է միայն այն դեպքում, յեթե մենք վոչ խոսքով, այլ գործով իրագործենք իսկական սոցիալիստական արեւալմուխ քաղաքից գյուղ, արեւալմուխ վոչ քե՛ւ ռազմական իմաստով մի վումին գրավելու համար, այլ քաղաքի, Ֆաբրիկայի, բանվորների կողմից վերաշինվող գյուղին ամենալայն ոժանդակության արեւալմուխ:

Այդպիսով, ուրիմն, բանվոր դասակարգի հատուկ և կարևորագույն խնդիրն է՝ կազմակերպչական ոգնությունն ցույց տալ՝ գյուղացուն խոշոր համայնական տնտեսություն ստեղծելու գործում: Մյուս կողմից կոլեկտիվացման ալիքի լայն ծավալման առթիվ բանվոր դասակարգի խնդիրները կայանում են նրանում, վոր մեր արդյունաբերությունն այժմ ավելի յեռանդուն կերպով աշխատի: Յեթե առաջ մենք ասում եյինք, վոր արդյունաբերությունը կախած է գյուղատնտեսությունից, վոր արդյունաբերության այս ինչ ճյուղերի զարգացումը ուղղակի հենվում է գյուղատնտեսության վրա, ապա՝ այժմ այդ դրության մեջ պետք է վորոշ ուղղում մտցնել այն մտքով, վոր այժմ, յերբ գյուղում խոշոր համայնական տնտեսություն կազմելու բոլոր պայմանները ստեղծված են, յեթե ինքը գյուղացին լայն հոսանքով մտալ կոլխոզ, այժմ արդյունաբերության վրա բնկնում է խոտորագույն պատասխանատվություն՝ վորքան հնարավոր է շուտով ոգնության գալ կոլեկտիվացմանը: Այժմ գործը քնացել է տեխնիկական բազային, խոշոր մեքենային, վորպեսզի գյուղատնտեսության մեջ իսկական հեղաշրջում կատարվի: Յեւ այդ պատճառով մեր արդյունաբերության պատասխանատվությունը լայն ծավալ ընդունած համատարած կոլեկտիվացման նշանաբանի տակ տասնյակ անգամներ աճում է, և այդ պատճառով բանվորը պարտական է շտապեցնել արդյունաբերությունը՝ գյուղատնտեսության ավելի շուտ մեքենաներ տալու, գյուղատնտեսության մեջ քիմիական պարարտանյութերը ավելի շատ մտցնելու համար և այն ժամանակ մեր գյուղատնտեսությունը առաջ կքայլի այնպիսի տեմպով, վորոնք շատ հեռու կթողնեն իրենց հետևում արևմտա-յեւրոպական յերկրները, Ամերիկան:

Այս դահլիճում հավաքված բանվորների և գյուղացիների համագումարի առաջին քաղաքական նշանակությունը կայանում է նրանում, վոր մենք գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման բուն թափի հետեւանքով մոտեցնել ենք արդեն նրան, վոր յեթե մինչև այժմ բանվոր

դասակարգի և գյուղացիության դաշինքը հիմնված էր քաղաքի և գյուղի ապրանքային կապակցության վրա, ապա հիմա մենք արդեն մոտեցնել ենք բանվորների և գյուղացիների այդ միության բարձրագույն ձևին, այնպիսի դրության, վոր մի քայլ ևս առաջ կատարենք սոցիալիստական արդյունաբերության և գյուղատնտեսության լրիվ միացման, իսկ դրա հիման վրա անել և հետագա քայլը միությունից դեպի բանվոր դասակարգի և գյուղացիության դասակարգային տարբերության վերացումը: Մենք հիանալի գիտենք, վոր 1917 թվի հոկտեմբերին մենք առաջին քայլերն եյինք անում մոտենալու համար այս բանին ինչ վոր հիմա կատարվում է, մենք այն ժամանակ ստեղծում եյինք դրա համար միայն առաջին պայմաններն ու նախադրւալները:

Մենք գիտենք, վոր այն ժամանակ մեզ համար շատ հեշտ էր վերացնել խոշոր սեփականությունը, բայց այն ժամանակ հիմարություն կլինել վերացնել մանր գյուղացիական սեփականությունը: Այդ յերևում է հետևյալից. մեզանից պահանջվեց մեր կուսակցության 12 տարվա ճիշտ լենինյան քաղաքականությունը նրա համար, վոր այժմ ընդհուպ մոտենանք սոցիալիստական հեղափոխության վերջին, դժվարագույն հարցի լուծմանը—այն է՝ համայնացման միջոցով, վերացնել մանր սեփականությունը գյուղում և վերափոխել գյուղատնտեսությունը սոցիալիստական տնտեսության: Մենք այժմ մոտեցնել ենք բանվորների և գյուղացիների դաշինքի բարձրագույն շրջանին և արդյունաբերության ու գյուղատնտեսության միացման հիման վրա մենք պատրաստվում ենք հետևյալ քայլն ել կատարել: Այդ քայլը կլինի քաղաքի և գյուղի ամեն տարբերության, բանվոր դասակարգի և չքավոր-միջակ գյուղացիության միջև ամեն տեսակի դասակարգային, կենցաղային, կուլտուրական, նյութական տարբերության վերացումը: Մենք մոտենում ենք այն դրության, յերբ կլինի միայն աշխատավորների մի դասակարգ, քաղաքի և գյուղի մեկ համատարած դասակարգ (ծափահարություններ): Յեւ այդ կկատարվի այնքան շուտ, վորքան շուտ մենք սոցիալիստականորեն կվերակառուցենք գյուղատնտեսությունը, վորքան աւելի շուտ կամրապնդվեն կոլխոզները:

Ահա թե ինչո՞ւ և կայանում այս համագումարի, վորը, ինչ թվում է, արտացոլում է այդ գլխավորը, հսկայական քաղաքական նշանակությունը:

ՀԱՂԹԱՀԱՐԵԼՈՎ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԴԺՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ — ԱՌԱՋ ԴԵՊԻ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱ- ՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՂԹԱՆԱԿԸ

Յեա կուգենայի վերջացնել իմ յիշույթը մի քանի ցուցմունքներով այն մասին, վոր մենք չենք կարող իրեալիստ լինել և կարծել թե՛ քանի վոր այժմ համատարած կոլեկտիվացումն է, ապա ուրեմն բոլոր դժվարութիւնները վերացված են: Վոչ, մենք այդպիսի իրեալիստներ չինք չենք պատրաստուում: Մեր կուսակցութիւնը պատրաստուում է հաղթանարել այն հսկայական դժվարութիւնները, վորոնք կանգնած են կոլեկտիվացման ուղիի վրա: Մենք եւս լավ գիտենք, վոր կոլեկտիվացման աշխատանքներում խեղճագուշտ պատմական հաջողութիւններն են միաժամանակ գործնականում կատարվում են յեւ պետք է կատարվեն եւս հիմարութիւններ, բավական եւս քեռութիւններ կլինեն: Այդ բոլորն անխուսափելի յի: Կոլեկտիվացման այնպիսի գիտուններ, վորոնք առանց սխալի կարողանան լուծել բոլոր հարցերը, այնպիսի գիտուններ, վորոնք առաջուց մեզ համար կոլեկտիվացման այնպիսի մի փայլուն ծրագիր մշակելին, վոր 100 տոկոսով համապատասխաներ բոլոր պահանջներին — այդ չկա: Մենք պատմութիւն մեջ գյուղատնտեսութիւնը, մանր անհատական տնտեսութիւնը խոշոր տնտեսութիւն վերափոխելու փորձառութիւն չունենք, իսկ այն փորձառութիւնը, վորը մենք ունեցինք մինչև այժմ հանձննա մանր կոլտոգներին, դա բավական չէ, վորովհետեւ մենք այժմ կազմակերպում ենք բոլորովին ուրիշ տիպի, ուրիշ մասշտաբի կոլտոգներ, այդ պատճառով սխալները անխուսափելի չեն, այդ հսկայական աշխատանքում անխուսափելի յեն դժվարութիւնները:

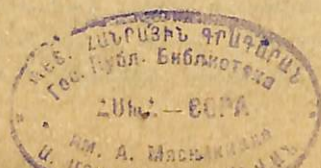
Մենք գիտենք, վոր դժվարութիւններն մի մասը առաջանալու յնորանից, վոր միջակը չի կարող անցնել անհատական տնտեսութիւնից կոլեկտիվ տնտեսութիւն առանց վորոշ տատանումների, առանց ախ ու վախի, առանց հետ նայելու: Նույնիսկ այն ժամանակ, յերբ նա կոլտոգում կլինի, նրա մեջ վորոշ շրջանում կովելու յեն յերկու սկզբունք — սեփականատիրոջ և նոր կոլեկտիվ մարդու սկզբունքներ, դա անխուսափելի յեն: Ձի կարող նա հենց վոր կոլտոգում գրվեց կոլտոգնիկ գառնալ, վորովհետեւ նա դարեր շարունակ ապրել է տնտեսութիւն մի ձևով, իր մանր, թեպետ և նրան ուժասպառ անող, գիշատիչ տնտեսութիւն տերն է յեղել, իսկ այժմ նորին, բոլորովին հակառակ տիպի համայնական

տնտեսութիւն պետք է ընտելանալ և նա առանց տատանումների, առանց հինը հիշելու, առանց դրան նա այդպիսի խոշոր թոխը անել չի կարող: Այստեղից և այն դժվարութիւնները, վորոնք կարող են լինել կոլտոգարժման ընթացքում մարդկանց վերափոխելու գործում: Այդ տեսակետից առանձին մեծ դեր է ընկնում կատարելու գյուղ գնացող բանվորների վրա, վորոնք այդ ասպարիզում կարող են հսկայական աշխատանք կատարել, գյուղատնտեսութիւն մեջ տեղափոխելով այն ձևերը, այն ունակութիւնները, այն մեթոդները, վորոնցով բանվորները աշխատում են սոցիալիստական գործարաններում: Կլինեն և շատ ուրիշ դժվարութիւններ, վորոնց մենք կհանդիպենք մեր ճանապարհին:

Ոգնելու համար գյուղ գնացող աշխատողները մեզանից ամենասեփազիր ցուցմունքներն են ստանում, վորովհետեւ մենք չենք կարող վերջնական ծրագիր տալ նրանց, թե ինչպես շինել կոլեկտիվ տնտեսութիւնը: Այդ փորձը նրանք կստանան տեղում աշխատանքի ընթացքում, գյուղացիութիւն գործնական ոգնութիւն պրոցեսում:

Դժվարութիւնները շատ են, վորովհետեւ մենք գտնվում ենք այդ մեծ աշխատանքի սկզբում: Ձեականորեն կոլտոգ ստեղծելը այժմ աշխատանքի ամենահեշտ մասն է, իսկ կոլտոգի աշխատանքը կազմակերպելը, իսկապես կարգավորել այնտեղ ամեն ինչ, բոլորը ձիշտ տեղեկութիւն բերել, վորպեսզի կոլտոգը իսկական խոշոր սոցիալիստական ձեռնարկ դարձնել, դա — ամենադժվարն է: Այդ մեծ աշխատանքի համար, վորի սկզբում մենք գտնվում ենք, մենք պարտավոր ենք մեզ պատրաստել:

Սակայն, ինչքան եւ վոր խոշոր լինեն դժվարութիւններն ու արգելքները, վորոնք կկանգնեն վորպես կոլեկտիվացման հարցերում գործնական արգելքներ, ինչպիսի սխալներ եւ կոլտոգչինարարութիւն ասպարիզում մենք չկատարենք, այնուամենայնիվ այդ բոլորը ավելի քան ծածկվում է այն մեծ վոգեւորութիւնով, վոր սուաջ են բերել համատարած կոլեկտիվացման հարցերը և այն անվեհեր հավատով, վորով բանվորները և այժմ արդեն գյուղացիութիւն հիմնական մասսան գնում են դեպի կոլեկտիվացումը: Այդ վոգեւորութիւնը, այդ մեծագուշտ հավատը մեզ իրավունք են տալիս կարծելու, վոր սոցիալիզմի շինարարութիւն ճակատում հաղթանակը մենք կտանենք:

<< Ազգային գրադարան

NL0196567

24720

ԳԻՆՆ Ե 2 ԿՈՊ.